

REPUBLIKAS ZINĀS

● Apstiprināts Latvijas Republikas Ministru kabinets

Ceturtdien Saeima ar 49 balsim par, 33 — pret un 7 deputātiem atturoties apstiprināja Māra Gaila sastādito Ministru kabinetu. Jauno valdību atbalstīja LC, TPA, TSP frakcijas, bet balsoja pret vai atturējās LNNK, «TB», LZS, KDS, DP un «Līdztiesība». M.Gailis pēc uzticības balsojuma atzina, ka visgrūtākais būsot budžeta pieņemšana 1995. gadam, taču viņš par 60 procentiem ticot, ka viņa vadītais Ministru kabinets noturēsies līdz 6. Saeimas vēlēšanām.

● A.Čepāna runa liek piesarkt Valsts prezidentam

Sākot runu Saeimas ceturtdienas sēdē, Demokrātiskās partijas deputāts A.Čepāns Valsts prezidentu G.Ulmani uzrunāja: «Vadoni!», kas lika prezidentam piesarkt savā ložā. Šādu uzrunu A.Čepāns pamatoja ar to, ka G.Ulmanis televīzijas pārraidē, kas veltīta viņa viena gada darbībai prezidenta postenī, bez iebildēm pieņēmis komplimentu no savas kancelejas vadītāja J.Millera — prezidents veic titānsku darbu. Pēc Čepāna domām, tikai vadoni strādajot titānski. Un vēl nosaukt prezidentu par vadoni likusi tā rosība, ar kādu Saeimas komisijās un frakcijās nesen gatavojušies apsveikt G.Ulmani dzimšanas dienā. Pēc A.Čepāna runas Saeimas priekšsēdētājs A.Gorbunovs aicināja deputātus atturēties no Valsts prezidenta cieņu aizskarošiem izteicēniem, bet «Latvijas ceļa» fakcijas priekšsēdētājs A.Panteļjevs vēlāk debatēs Saeimas vārdā G.Ulmanim atvainojās.

● Latvija — vairāk nekā 6 procenti bezdarbnieku

Valsts statistikas komiteja sniegusi ziņojumu par bezdarba līmeni Latvijā. Līdz 6. septembrim republikā reģistrēti 83,6 tūkstoši bezdarbnieku, tas ir 6,3 procenti ekonomiski aktīvo iedzīvotāju. Visaugstākais bezdarba līmenis ir Krāslavas rajonā — 25,8 procenti, Preiļu rajonā — 21,7 procenti, Balvu rajonā — 20,6 procenti un Rēzeknes rajonā — 20,4 procenti. Ja nem vērā «slēpto bezdarbu», tad augustā Latvijā nestrādāja 8 procenti ekonomiski aktīvo iedzīvotāju.

● Skolotājiem darba algas paaugstinās ar septembri

LR Ministru kabineta sēdē apstiprināti noteikumi «Par darba salīdzinājumu no budžeta finansējamo izglītības iestāžu darbiniekiem». Tie paredz, ka pedagoģiskajiem darbiniekiem algas tiks paaugstinātas jau no 1. septembra, nevis no 1. decembra, kā prese informēja agrāk. No 1. septembra algu paaugstinās par 20 procentiem, bet no 1. decembra vēl par 5,3 procentiem, par pamatu nemot 1. septembra algas. Par algu paaugstināšanu pilnā apjomā, proti — par 41 procentu, lems Saeimā apstiprinātā jaunā valdība. Izglītības un zinātnes ministrija uzskata, ka algas pilnā apjomā pedagoģiskajiem darbiniekiem jāsaņem no 1995. gada 1. marta.

● Ik dienas saražo 10 000 litru «krutkas»

Spirta monopola pārvaldes priekšnieks Ivars Roķis paziņojis, ka Latvijā katru dienu saražo vismaz 10 000 litru viltotā degvīna un tā ražošanā iesaistīti ap 20 000 cilvēku. Atšķirībā no «Latvijas balzama», kur degvīna ražošanai izmanto ekstra klases graudu spirtu un stingri kontrole arī ūdens kvalitāti, «pagrīdē» parasti sajauk krāna ūdeni ar spirtu, bet balzams un citi brūnganie dzērieni tiek iekrāsoti ar kafiju vai tēju. Lai nenopirktu «krutku» un neindētos ar surogātiem, pircējiem būtu jāzina, ka «Latvijas balzama» ražotais degvīns vairumtirdzniecībā maksā Ls 1,17 (tādā, mazumtirdzniecībā, tas ir veikalos, kioskos utt., tam noteikti jābūt dārgākam), bet legali importētais degvīns mazumtirdzniecībā nevar būt lētāks par Ls 2,50 litrā. I.Roķis atzinis, ka apmēram 90 procenti importētā alkohola Latvijā ieved kontrabandas ceļā, tāpēc valsts būdētā nodokļu veidā neienāk joti lielas naudas summas. Tādējādi Latvijas ekonomikai tiek nodarīts liels kaitējums.

Pēc laikrakstu «Labīt», «Diena» un «Neatkarīgā Cīpa» rmateriāliem

VIETĒJĀS ZINĀS

● Loti daudz — 135 skolēni šogad mācīsies Preiļu vakara (maiņu) un neklāties vidusskolā. Lielākās ir 9. un 12. klase. 9. klasi izvēlējušies tie, kam radušās kādas problemas dienas skolā. Bet 12. klases mācīsies vesela klase, kas beidza Jaunaglonas arodvidusskolu, bet neiegūva vidējo izglītību.

● Septembrī pēc panāktais vienošanās ar apkārtējo rajonu autobusu parkiem skolēni autobusos brauc bez biļetēm arī tad, ja uzrādīšanai nav apliecības. Tieka vāktas zinās par skolēnu pārvadāšanu, kuras nonāks autobusū parkos un pie ūsoferiem.

● Pirms vairākiem gadiem slēdza Rudzētu bērnudārzu, bet palikušo bērnu grupinai atrada mājvietu Rudzētu vidusskolā. Tagad gribētāju apmeklēt bērnudārzu kļūst arī vairāk. Šoruden uz bērnudārzu skolā rītos dadas jau 19 mazuļi.

L.Rancāne

● 12. septembrī Aglonas ģimnāzijā notika tradicionālās Dzejas dienas, kas bija veltītas J.Raiņa atcerēi. Šo sarīkojumu organizēja paši skolēni. Vispirms klausītāji iepazīstināti ar īsu Raiņa biogrāfiju. Bija sārkots konkurss, kurš skolēniem palīdzēja izzināt daudzas dzejnieka dzīves epizodes. Katrs no klātesošajiem vareja atbildēt uz jautājumiem, parādot savu erudīciju. Kā balvas tika pasniegtas grāmatas.

I.Daņileviča,

Aglonas ģimnāzijas 11. klases ģimnāziste

Latvijas Pašvaldību savienības kongresā

◆ Latvijā šobrīd ir 595 pašvaldības, no kurām līdz kongresa dienai savienībā bija iestājušās 218 pagastu, 18 rajonu un 43 pilsētu pašvaldības, kā arī piecu rajonu pašvaldību organizācijas. Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) savu pašvaldību intereses ne tikai pārstāv parlamentā, bet arī veicina sadarbību ar citām valstīm, savienībai ir sava mācību centrs.

9.-10. septembrī notikušajā LPS kongresā mūsu rajonu pārstāvēja padomes priekšsēdētājs I.Melušķans, Līvānu domes priekšsēdētājs V.Gercāns un Galēnu pagasta priekšsēdētāja L.Saleniece. Tagadējais LPS priekšsēdētājs A.Jaunsleins dalībniekiem teica, ka no 1991. gada 14. decembra, kad bija dibināšanas kongress, pateicoties daudzu pašvaldību vadītājiem, Latvijā izveidota viena no pašvaldību organizācijā, kuras galvenie uzdevumi kā pašu pašvaldību, tā iedzīvotāju interešu aizstāvība vienmēr un visur, valsts varas un pārvaldes decentralizācija, kas ir demokrātiskas valsts pamats.

Šajā savienībā Preiļu rajona padome iestājās nesen, mums nav vēl arī savu pārstāvju tajā. Kongresa dalībnieks I.Melušķans teica, ka tie savienības

locekļi, kas darbojas ilgāku laiku, ir rosiņi un daudz pānākuši, toties Latgales novada pārstāvji bijuši pasīvi.

No jauna izvirzījusies ideja par mūsu valsts administratīvajiem pārveidojumiem. Šoreiz priekšlikumi ir atšķirīgi no iepriekšējiem. Valsts tiks sadalīta četrās zemes — Vidzemes, Kurzemes, Zemgales un Latgales. Par Latgales zemes centru izraudzīta Rēzekne. Rajoni tiks likvidēti, to vietā veidos reģionālus novadus. Tātad — sadrumstalos. Preiļu rajona vieta paredzēti pieci šādi novadi — Preiļu, Līvānu, Aglonas, Riebiņu un Vārkavas ar tiešu pakļautību zemes administratīvajam centram. Tagadējais Galēnu pagasts būs pievienots Viļānu novadam, Pelēču savukārt Višķu novadam, bet Turku un Sīlukalna pagasti

sadalīti uz pusēm, katru daļu pievienojot tuvākajam novadam. Šis priekšlikums līdz nākamajām pašvaldību vēlēšanām iedzīvotājiem ir jāapspriež.

Turpinot stāstījumu par ie-spādiem kongresā, Galēnu pagasta priekšsēdētāja L.Saleniece izteicās, ka ar piedāvāto administratīvo pārādalījumu būsot apmierināti labi ja rajona pierobežas iedzīvotāji, visi citi pieraduši pie tagadējā pagasta centra, pie gadu gaitā izveidojušās sakaru un satiksmes sistēmas. Viņa iepazīstināja ar kongresā apskatīto dokumentu par LPS un Ministru kabineta iespējamajām sarunām 1995. gadā. Tas, ka šādas sarunas iespējamas, ir savienības pēdējā darbības gada svarīgākais ieguvums.

A.Rancāns

Pagastos trūkst sakārtotības

◆ 14. septembrī rajona padomes sēžu zālē notika pagastu padomju un pilsētu domju priekšsēdētāju, sekretāru lietvežu un grāmatvežu kopīgs seminārs.

Informāciju par izmaiņām autobusu kustībā, jaunu maršrutu atklāšanas iespējām sniedza rajona padomes priekšsēdētāja vietnieks J.Anspoks, skolu valdes vadītājs A.Zagorskis, Jēkabpils autobusu parka Preiļu filiāles vadītājs A.Cakuls un rajona izpildkomitejas plānu un ekonomiskās nodaļas speciālists P.Romanovs.

Par nodokļu iekāšanu un pašvaldību teritorijas reģistrēto firmu nodokļu maksājumiem,

bet visvairāk par nemaksāšanu un precīzu ziņu trūkumu stāstīja valsts ieņēmumu dienesta priekšniece L.Ostrovska. Savukārt no grāmatvedes A.Sunespēnas informācijas kļuva skaidrs, ka pagastos nav ne īstas kārtības valsts mērķdotāciju sadalē un izmaksās, ne arī dokumentācijas noformēšanā, tāpēc rodas daudz neskaidrību, grūti pārbaudīt, kas saņemis šos, lai arī visai pieticīgos pabalstus. Par lietvedības sa-

kārtošanu stāstīja pašvaldību darba koordinēšanas galvenā speciāliste A.Pastore.

Plašas debates izraisīja Preiļu un Līvānu pilsētu domju vēstule rajona padomei ar lūgumu pārskatīt siltumapgādes subsīdiju lielumu par labu pilsētām, jo te vairāk maznodrošināto, lielāku dzīves dārzību un arī lielāki izdevumi katlu māju uzturēšanai, apgādei ar kuriņāmo.

A.Rancāns

● Naudas trūkuma dēļ skaistais Preiļu parks jau ilgāku laiku pamests likteņa varā un pamazām iet bojā. Lai arī patlaban naudas pilsētas budžetā vairāk nav kļuvis, nelieri sakārtotās darbi tomēr sākušies. Preiļu SCO celtnieki (attēlā) labo un būvē tiltiņus un slūžas pāri parka kanāliem un līdz tā dēvētajai mīlestības salīnai. Foto — Jānis Sillickis

Mūsu banka ir droša...

Viens no banku filiāļu pārvaldniekiem intervijā teica, ka Londonā nu gan esot banka pie bankas un neizskatoties, ka tām draudētu bankrots. Uz Londonas fona tās dažas Livānu vai Preiļu filiāles tāds nieks vien esot, un droši vien, ka to kļūsot vairāk. Ja vien banka var atrast, tā sakot, savu nišu, ja vien tās durvju einges neierūsē no cietstāvēšanas, tad kāpēc gan lai tās nevairoto arī pie mums? Citi atkal pārskaita mūsu rajona banku filiāles un izbrīnā rausta plecus, ka to esot par daudz. Taču bankas ar visdažādākajiem nosaukumiem kļūst par mūsu ikdienas realitāti, aizvien vairāk cilvēku iemācās izmantot banku piedāvātos pakalpojumus un iemācās no tā gūt peļņu, un arī banku nevērtēt par zemu — no abpusējiem darījumiem.

Valsts akciju sabiedrības «Latvijas Krājbanka» Preiļu filiāle

Filiāles pārvaldniece Zinaida Ruča, līdz tam — krājbankas Preiļu nodalas priešnieces vienīce. «Esam priešīgi par katru klientu, kas dāvā savu uzticību mūsu Krājbankai.»

ZINAIDA RUČA:

— Valsts akciju sabiedrība «Latvijas Krājbanka» ir Latvijas Republikas valsts akciju sabiedrība, kurā viss kapitāls pieder valstij. Valstij piederošo akciju turētājs ir Latvijas Republikas Finansu ministrija. Latvijas krājbanka dibināta 1924. gadā. 1994. gadā 2. janvāri tā svinēja savas pastāvēšanas 70 gadu jubileju.

Kopš 1940. gada bijusi Latvijas krājķase darbojās kā PSRS darba krājkāsu Latvijas republikāniskā galvenā pārvalde ar plašu tīklu visā republikā un praktiski bija vienīgā banka, kas pieņemta iedzīvotāju noguldījumus. Šai laikā tika uzspiestas svešas un nepieņemamas darbības metodes, vecos noguldījumus konfiscēja vai samazināja to vērtību.

Pēc Latvijas Republikas neatkarības iegūšanas tā kļuva par pilnīgi pastāvīgu kredītiesādi — LR valsts krājbanku, bet no 1994. gada janvāra — par valsts akciju sabiedrību «Latvijas Krājbanka», kuras vienīgais akcionārs ir Latvijas valsts. Akcionārs atbild par bankas salīdzībām ar savu ieguldījumu sabiedrības pamatlīdzību. Valsts akciju sabiedrība «Latvijas Krājbanka» šodien ir ceturtā lielākā komercbanka Latvijā pēc aktīvu lieluma. (Aktīvs — iedzīvotāju noguldījumu atlīkums.)

Krājbankas Preiļu filiālei ir 22 sektori, kas atrodas katrā pagastā. Pelēču un Rušonas pagastos ir pa divi, Saunas pagastā — 3 sektori. Krājbankas pamatlīdzīkis ir sekਮēt uzņēmējdarbību un tirgus ekonomikas attīstību, veicot bankas operācijas un naudas līdzekļu apgrozījumus komercdarījumos. Šim nolūkam banka stimulē iedzīvotāju naudas uzkrājumu veidošanos, atīstot esošos un ieviešot jaunus noguldījuma veldus. (Viens no tādiem būs pensiju noguldījumi.) Banka pilnveido bezskaidras naudas norēķinus, veic fizisko un juridisko personu kontu uzskaiti, izdara valūtas operācijas (filiāles valūtas dala atrodas Preiļos, Pils ielā 14. Šeit var izmanton arī pakalpojumus naudas pārvedumiem uz un no ārzemēm). Krājbanka Latvijas valdības uzdevumā veic sertifikātu privatizācijas operācijas, atver to kontus, iepērk sertifikātus, pašlaik maksājot 1,50 latus par sertifikātu, pārīdod tos par 2,20 latiem. Banka vēl veic šādas operācijas un darbību: atver tekošos, norēķinu un cienu kontus fizisko un juridisko personu norēķiniem nacionālā un ārvalstu valūtā. Veic visu veidu bezskaidras un skaidras naudas norēķinus starp fiziskajām un

pēdējā tomēr gūst lielāku izdevīgumu.

Bankas, konkrēti runājot par mūsu rajonu, jāsaka — banku filiāles, mūs pamazām pieradinās arī novērtēt citas parādības. Būs ļaudis, kas izvēlēsies banku tāpēc, ka tajā noguldījumiem aprēķina augstus procentus, bet būs arī tādi, kas labprātāk dos priekšroku nevainojami iekārtotām bankas telpām. Preiļu rajonā šajā gadījumā jārunā par Sakaru bankas filiāles dizainu, vismaz rajonā tā ir viena no ļoti retajām iestādēm, uz kurās iekārtojumu var attiecināt šo skalo vārdu. Tā ir iestāde, kur stila vienotība izpaužas, sākot ar ārdurvju rokturi, beidzot ar rakstāmgaldu pārvaldniecekām kabinetā.

Droši vien, ka mūsu izvēle būs atkarīga arī no tā, vai bankas telpās formā gērbts apsardzes vīrs ar steku

EVGĒNIJA LEONOVĪČA:

— Akciju sabiedrība «Sakaru banka» dibināta 1990. gadā. To izveidoja valsts uzņēmumi «Latvijas pasts», «Lattelekom». Akciorāru vidū ir arī citi sakaru uzņēmumi un komercfirmas. Statūtkapitālā ir vairāk nekā 31 procents ārzemju kapitāla, 25 procenti valsts uzņēmumu kapitāla. Nevienam no bankas akcionārim nav monopolstāvokļa.

Preiļos Sakaru bankas pārstāvniecība atvērtā 1993. gada maijā. Kopš šī gada jūlija tā ir kļuvusi par filiāli. 17 rajona sakaru nodalās filiālei ir aģentūras, līdz gada beigām tās būs visas sakaru nodalās. Tā ir vienīgā komercbanka,

kuras klientu vidū ir tāk plās lauku iedzīvotāju kontingents un šī ir pati galvenā Sakaru bankas atšķirība no citām. Lauku ļaudis bankas pakalpojumus

var izmānot savā dzīves vietā. Esam konkurenti Latvijas krājbankai. Bankai ir korespondētātātiecības ar Zviedrijas, Somijas, Šveices, ASV, Igaunijas, Krievijas bankām. Sakaru banka ir vienīgā ASV finansu kompānijas «Western Union» pārstāvētās Latvijas valsts. «Western Union» tīkls ir astoņdesmit valstis. Ar Sakaru bankas starpniecību 15 minūšu laikā klienta naudu var pārskaitīt uz ikvienu no šīm astoņdesmit valstīm. Par pakalpojumu attiecīgi jāmaksā. Piemēram, par 50 ASV dolāru pārsūtīšanu jāmaksā 13 dolāri, kas liekas daudz. Savukārt 3000 dolāru pārskaitīšana maksā 120 dolārus. Ja atceras, ka tādējādi sūtījās un saņēmējs ir pasargāti no dažādām nepatīkšanām, kas apdraud braucēju uz ārzemēm ar skaidru naudu kābātā, domāju, ka šāds pakalpojums ir ļoti ērts. Tie, kas «Western Union» pakalpojumus ar mūsu bankas starpniecību ir jau izmantojuši, vērtē tos atzinīgi. Var izvēlēties arī lētāku pakalpojumu — naudas pārskaitīšanu astoņu stundu laikā. Bez tam pārvedums var būt ar pazinošanu klientam. Ja nauda pienāk no ārzemēm, to varam konvertēt latos.

Sakaru banka juridiskām un fiziskām personām atver norēķinu kontus, sniedz dažādus pakalpojumus to apkalošanā. Daļa no šiem pakalpojumiem ir bezmaksas. Piemēram, bez maksas apkalpo valsts budžetu, sabiedriskās un bezpečības organizācijas, zemnieku saimniecības, uzņēmējus sabiedrības pirmā gada laikā (kuras atvērušas kontu pēc 01.01.94.) utt. Klientiem kopš šī gada sākuma ir iespēja beztermiņa noguldījuma kontus pārveidot par personīgajiem kontiem. Beztermiņa noguldījuma kontā drīkst iekārtīt tikai naudu par pārdoto lauk-saimniecības produkciju, algu, pabalstu, pensiju, bet personīgo kontu var papildināt gan ar skaidru naudu, gan ar pārskaitījumu. Par šajā kontā glabāto naudu maksā 12 procentus gadā. Šādu apvienotu noguldījumu un norēķinu kontu ciām bankām nav.

Daļa klientu banku izmanto, lai palielinātu savus ienākumus, izmantojot depozītu noguldījumus. Savu nopelnīto naudu nododot uzglabāšanai bankā, pēc trijīem, sešiem vai divpadsmit mēnešiem var saņemt peļņu. Minimāla depozītu noguldījumu summa Sakaru bankā ir 30 lati, 50 dolāri vai 100 vācu markas. Kopš 1. septembra depozītu likmes ir šādas: ja noguldījuma termiņš ir 3 vai 6 mēneši, var saņemt 24 procentus gadā. Noguldīt depozītu uz 12 mēnešiem, likme ir 18 procenti gadā. Izdevīgākais naudas noguldījums ir uz sešiem mēnešiem. Klienti procentus var izņemt par katru pilnu kalendāra mēnesi un procentus, ja vēlas, noguldīt tūlīt personīgajā kontā, kur tie nesis augus — 12 procentus gadā. Personīgajā kontā mazāk iemaksas ir 5 lati, var papildināt katru mēnesi.

Sakaru bankai kā stabilai un drošai bankai Latvijas valdība uzīcēja atvērt privatizācijas sertifikātu kontus, tai ir tiesības strādāt ar Latvijas valstī piešķirtajiem ārvalstu kreditiem. Atvērti vairāk nekā 15 000 privatizācijas sertifikātu konti. Lauku ļaudis tos var atvērt vistuvākajā sakaru nodajā. Pašlaik ser-

vai šaujamo pie sāniem glūnošu skatu pavadiš ikvienu mūsu kustību, cenšoties uzminēt, vai no somas mēs izvilksim rakstāmrīku vai šaujamrīku, vai arī mūs sagaidīs civilapgārbā tērpies laipns kungs ar atklātu jautājumu «Ko jūs vēlaties?» un laipnu paskaidrojumu. Un mums, klientiem, patiesi ir vienalga, cik trāpīgi vai nē banku apsardzes viru šaušanas sacensībās, kas pavasarī notika Rīgā, viens otrs ir šāvis...

«Novadnieks» uzņemās nelielu celveža lomu pa Livānu un Preiļu bankām, uzdot to pārvaldniekiem dažādus jautājumus par banku nodibināšanu, par banku drošību, par piedāvātajiem pakalpojumiem un citus. Iepazīstinām ar filiālu pārvaldniekiem un sniedzam viņu atbildes.

Pirms kredīta izsniegšanas mēs izbraucam pie aizdevuma lūdzēja uz vietas, lai novērtētu viņa mājas, ipašuma stāvokli, kā vērtībai jābūt trīs reizes lielākai par aizdevumu.

Banka pieņem depozītu un tekošos noguldījumus, atver tekošos kontus un sniedz citus pakalpojumus gan juridiskām, gan fiziskām personām. Esam uzskatuši pieņemt maksājumus no iedzīvotājiem par elektroenerģijas un gāzes patēriņiem. Vienojāmies ar patēriņu biedrības vadību arī par veikalu ieņēmu pieņemšanu.

Depozītu noguldījumu procenti pakāpeniski samazinās, tāpat kā tas ir vērojams citās bankās. No 70 procentiem gadā, kas bija filiāles atvēršanas sākumā, procentu likme ir noslēdziusi līdz 38 procentiem gadā pašlaik. Mūsu bankā pieņemtās pakalpojumu veids ir pensionāru naudas noguldījums. To var papildināt arī ar mazām summām — 5 vai 10 latiem, šīm noguldījumam procentus apreķina katru mēnesi un piešķira klāt pie pamatsummās, no kurās nākamo mēnesi atkārtoti procenti.

Mūsu bankā Rīgā ļoti populārs ir Ziemassvētku noguldījums, bet Livānos varbūt informācijas trūkuma dēļ to ne sevišķi bieži izvēlas. Šo noguldījumu var papildināt pēc vēlēšanās (atšķirībā no depozītu noguldījuma), bet izņemt līdz 15. decembrim. Noguldījums nes 30 procentu peļņu gadā. Ir arī Lieldienu noguldījums. Paši jaunākie noguldījumi veidi, kas ieviesti pirmā dienī mēnesi, ir bērnu krājdepozīts un skolēnu noguldījums. Varbūt Rīgā bagātāki vecāki, jo mūsu bankā šie pakalpojumi ir populāri, bet Livānu filiālē šādu noguldījumu ir maz.

Mūsu bankā Rīgā ļoti populārs ir Ziemassvētku noguldījums, bet Livānos varbūt informācijas trūkuma dēļ to ne sevišķi bieži izvēlas. Šo noguldījumu var papildināt pēc vēlēšanās (atšķirībā no depozītu noguldījuma), bet izņemt līdz 15. decembrim. Noguldījums nes 30 procentu peļņu gadā. Ir arī Lieldienu noguldījums. Paši jaunākie noguldījumi veidi, kas ieviesti pirmā dienī mēnesi, ir bērnu krājdepozīts un skolēnu noguldījums. Varbūt Rīgā bagātāki vecāki, jo mūsu bankā šie pakalpojumi ir populāri, bet Livānu filiālē šādu noguldījumu ir maz.

Mūsu bankas garants ir akciju sabiedrības pamatlīdzītāls. Visu valsts banku skaitā «Baltijas Tranzītu banka» pēc pamatlīdzītāla lielumā atrodas apmēram septiņajā vietā. Pamatlīdzītāla apjomis palielinās, bankai noslēgts līgums arī ar Austriju, kas ieguldījis 30 procentus no pamatlīdzītāla. Garantēju, ka mūsu banka ir droša. Mūsu banka darbojas ar Latvijas Bankas izsniegto licenci.

Latvijas Banka pastāvīgi kontrolē mūsu darbu, seko bankas noteikajam stāvoklim. Nodrošinājums tādējādi ir solīts — liels pamatlīdzītāls un Latvijas Bankas garants. To uzņēmuši ērtībām, kas sadarbojas ar ārvalstīm, mūsu bankā ir iespēja saņemt valūtu no jebkuras valsts un to konvertēt, kā arī pārskaitīt naudu gan uz Austrumiem, gan Rietumiem valstīm.

Lai paīrinātu norēķinus ar ārvalstiem, izmantojam «City Bank, N.A.» Nujorkā, ar zviedru kronām «Swenska Handelsbanken» Stokholmā un vācu marku ātrākai pārskaitīšanai — «Deutsche Bank» Frankfurtē. Filiāles vieta — Livāni izraudzīti sakarā ar to, ka tie ir ļoti augsti bezdarba līmenis un banka ar aizdevumiem varētu palīdzēt dibināt privātuzņēmumus, ar kreditiem sekmēt to darbošanos, ko banka arī dara.

Filiālē tagad ir atvērti daudzi konti, kas pieder SIA, privātuzņēmējiem, arī privātpersonām. Bez tam par savu galveno uzdevumu uzskatām atīstīt rūpniecību un palīdzēt zemniecībai. Protams, mums kā komercbankai kredītu procenti ir ļoti augsti — līdz 96 procentus gadā. Atsevišķos gadījumos zemnieku saimniecībām aizdevumu dodam par zemāku procentu, ja tām ir labs nodrošinājums, kā arī garants vai kapitāls. Un ja saimniecība strādā ar peļņu. Tomēr Preiļu rajonā tādu ir ļoti maz.

Kredītus bankai lielākoties atdod visi, kaut arī atsevišķiem kredīta īņēmējiem ir problēmas, visbiežāk ar mežu izstrādātājiem. Vini nopērk mežu, bet tas ir jāizgrēz, jāpārstrādā, jāpārīdod un tākai daļai var sākt norēķināties. Ja firmas viņiem laikā nesamaksā, arī banka laikā nesamēt aizdoto. Pienākas par parāda reātādošanu laikā maksāt soda naudas, kas nepātik ne viņiem, ne mums.

Tuvākajā laikā iesniegsim materiālus, lai piedziļu parādītu naudu no tiem, kas jaunprāgti izmantojuši bankas uzīcēbu un neatdod aizdevumus.

Filiāles direktore Evgēnija Leonoviča. Līdz tam — Pienīju sakaru nodalas priešniece. «Mūsu banka visizdevīgākā ir lauku jaudīm.»

Filiāles direktors Gunārs Mikelis. Līdz tam — grāmatvedis Līvānu mājbūves kombinātā. «Garantēju, ka mūsu banka ir droša.»

GUNĀRS MIKLIS:

— Banka ar šādu nosaukumu pastāvēja jau līdz 1940. gadam. Bankas prezidente Gaļina Alieva ir mūsu novadniece, večāki dzīvo netālu no Preiļiem. Alievas kundze organizēja «Baltijas Tranzītu bankas» dibināšanu Rīgā, izvēloties veco nosaukumu un bija ļoti ieinteresēta atvērti filiāli savā dzimtajā pusē. Filiāles vieta — Livāni izraudzīti sakarā ar to, ka tie ir ļoti augsti bezdarba līmenis un banka ar aizdevumiem varētu palīdzēt dibināt privātuzņēmumus, ar kreditiem sekmēt to darbošanos, ko banka arī dara.

Filiālē tagad ir atvērti daudzi konti, kas pieder SIA, privātuzņēmējiem, arī privātpersonām. Bez tam par savu galveno uzdevumu uzskatām atīstīt rūpniecību un palīdzēt zemniecībai. Protams, mums kā komercbankai kredītu procenti ir ļoti augsti — līdz 96 procentus gadā. Atsevišķos gadījumos zemnieku saimniecībā

Akciju komercbankas «Doma banka» Livānu filiāle

Filiāle darbojas kopš 1993. gada maija. Tās pārvaldnieks Laimonis Vindelis, līdz tam grāmatvedis vienā no rajona saimniecībām. «Konkurence starp bankām ir laba lieta.»

LAIMONIS VINDELIS:

Livānu filiālē veicam visas tādas pašas operācijas kā centra bankā, tas ir, atveram kontus gan latos, gan valūtā, apkalpojam kontus, veicam norēķinu operācijas klientu uzdevumā, kā arī kases operācijas latos un valūtā, pieņemam depozītu noguldījumus. Procentu likmes šiem noguldījumiem ir šādas: par depozītu no 50 līdz 249 latiem, kas noguldīts uz trīm vai sešiem mēnešiem, — 24 procenti gadā, uz 12 mēnešiem — astonpadsmit procenti gadā. Par depozītu no 250 līdz 499 latiem 26 un 21 procenti, par 500 un vairāk latiem — 30 un 24 procenti. Procentu aprēķināšana tiek uzsākta no tās dienas, kad noguldījums ir iemaksāts bankā, procenti tiek aprēķināti par pilniem mēnešiem, kuru laikā līdzekļi atrodas bankas rīcībā.

Noguldījuma procentu likmes kopš gada sākuma ir strauji samazinājušās gandrīz visās bankās.

Banka iekāse arī nodokli par zemi, par ko ir vienošanās ar pilsētas domi, un maksu par šo pakalpojumu no pilsētas domes neņemam. Pārējās operācijas ir gan maksas, gan bezmaksas. Sīkāka informācija par bankas tarifiem interešentiem saņemama bankas filiālē.

Pašlaik Doma banka ir saņēmusi licenci darbam ar sertifikātiem un pēc dažu tehnisku jautājumu atrisināšanas filiāle sāks sertifikātu iepirkšanu un pārdošanu. Iespējamās cenas — 1,50 latu iepērkot un 2,40 lati — pārdodot. Cena var mainīties.

Doma banka izsniedz arī kreditus, bet garantijām jābūt drošām, jo ir pieredze, ka kreditus ilgi neatdod, kredītnēmēji jāmeklē, visādi jāiespaido, lai aizdevumu atdotu. Divas lietas ir iesniegtas saimnieciskajā tiesā. Šādas rūgtas piederzes nācīti, kreditu izsniegšanu veicam loti uzmanīgi. Pieprasām otras bankas garantiju, vai apdrošināšanas sabiedrības garantiju vai arī jābūt mantai, ko varētu iekārtāt. Kredīta lielumum nosakām apmēram 60 procentu apmērā no garantijas summas. Pašlaik kredītu izsniedzam par astonpadsmit procentiem mēnesi. Pašlaik ir loti liels aizdevumu pieprasījums, bet ikpats liels arī risks kādai Livānu firmai izsniegt kreditu. Tomēr nelielai pilsētai ir savas priekšrocības, — mēs pazīstam arī tos klientus, kuriem varam uzticēties. Maksimālais aizdevumu ilgums ir seši mēneši. Kreditus nedodam zemniekiem, bet gan kokapstrādātājiem un tirdzniecībā strādājošiem. Pati dzīve ir pierādījusi, ka zemnieki nevar atdōt kreditu. Zemnieku konsultējam biznesa plānu sastādīšanā, ieteicam, kur vienam griezties pēc aizdevuma.

Dažreiz klienti vēlas zināt, no kā komercbanka nosaka kredītu likums. Komercbankas kredītrsursus iepērk Latvijas Bankā kredītrsursu izsolē. Latvijas Banka noteic kredītrsursu likmi, kas pirms izsoles netiek izpausta. Ja komercbankas piedāvātās procentu likums ir zemākais nekā LB noteiktās, komercbankas pieprasījums netiek apmierināts.

Konkurence banku starpā ir laba lieta. Tā liek banku darbiniekiem vairāk domāt, meklēt ko jaunu un lētāku pakalpojumu sniegšanai.

Bankas garantija ir tās kapitāls un arī tas, ka Latvijas Banka kontrolē visas komercbankas. Ir izstrādāti loti stingri rādītāji, kuros jāiekļaujas katras komercbankas darbam, pretējā gadījumā Latvijas Banka presē būdina, ka šai bankai tiks atņemta licence.

Doma bankas Livānu filiālē strādā trīs darbinieki. Šādas filiāles ir vēl Aizkraukle un Dobele.

Akciju sabiedrības «Latvijas Zemes banka» Jēkabpils filiāle

Livānos atrodas šīs filiāles kase. Jēkabpils filiāles pārvaldnieks ir Gvido Liepiņš. Mācās neklātienē Latvijas banku koledžā Rīgā, līdz tam iegūta augstākā pedagoģiskā izglītība un specialitāte — rasēšanas skolotājs. «Laiks rādīs, vai visas Latvijas bankas izdzīvos. Bet es uzticu Zemes bankai.»

GVIDO LIEPIŅŠ:
— Akciju sabiedrība ir komerciāla struktūra, kas darbojas, lai gūtu seviņu, bet bankas darba specifika ir tā, ka mēs strādājam ar klientiem, lai piesaistītu līdzekļus. Nauda bankai ir prece, kuru tā pērk un pārdomā. Latvijas Zemes bankai vissīs ir devīnas filiāles. Tās savukārt veido kasu tīklu. Bankas nosaukums neliecina, ka mēs īpaši atbalstītu zemniekus. Varbūt, ka nosaukums nav izdomāts veiksmīgi, jo cilvēki bieži vien šo banku jauc ar Zemes un hipotēku banku.

Zemes bankas filiāles strādā patstāvīgi. Mums, kā filiālēm, tiek dota zināma brīvība, netiek stingri noteikts, ko un kā darīt, jo uz vietām pazīstam cilvēkus, zinām apstākļus, tāpēc direktīvas no centra nebūtu vēlāk, kad jāizlej, ar ko sadarboties, vai nē.

Mūsu filiāle vēl nav izlēmusi, ar ko strādāt. (Gvido Liepiņš filiāles pārvaldnieka amatā strādā tikai pirmās nedēļas.) Domāju, ka mēs strādāsim ar vidējiem uzņēmējiem. Katram uzņēmējam ir jāatrod banka, ko viņš sauktu par savu, kurā viņš justos labi, kurā viņu saprastu, bet banka dzīvotu līdzīgi viņa ekonomiskajai darbībai. Mums arī ir vieglā strādāt ar klientu, kuru pazīstam, kurām varam uzticēties, izsniedzot kredītu. Nepazīstamību lūdzējumi mēs aizdevumus nedodam, jo ir loti rūgta piederē ar parādu piedziņu.

Zemes bankas Livānu kase var saņemt tos pašus pakalpojumus kā Jēkabpils filiālē, izņemot kredītu izsniegšanu, par kuru šeit, kasē, sniedz tikai informāciju.

Bankas darbā līdzekļu piesaistīšanā vislielāk nozīme ir depozītiem. Mūsu banka ašķiras no citām ar to, ka pieņemam depozītus tikai uz trijiem mēnešiem. Gada likme latiem ir 24, valūtā — 15 procenti. Procentu likme Zemes bankā ir mazākā nekā citās, toties ik pēc trim mēnešiem tā tiek aprēķināta un kopā ar pamatsummu, ja noslēdzat ligumu uz nākamajiem trim mēnešiem, jau palieinātā veidā atkal sāk krāt procentus. Latvijā vispār ir augsti depozītu noguldījumi procenti, ārēmēs tie nepārsniedz 4-7 procentus. Tie var samazināties arī Latvijā, un, ja būsim noslēguši depozītus uz gadu, varam izrādīties zaudētājais.

Kredītu politika mūsu bankā ir tāda, ka tos izsniedzam tikai saviem klientiem.

Esam izsniegusi arī kredītus zemniekiem, tikai attiecībās ar vieniem esam vēl uzmanīgi. Valdība nenāk preči zemniekiem, un komercstruktūras arī nebūs tās, kas viņus sāk arī atbalstīt... Pašreiz kredītus izsniedzam uz pusgadu, ar likmi 60 procenti gadā. Aizdevuma saņēmējam, kā jau teicu, jābūt kādu laiku ar mums strādājusim, viņam jāzūrāda plāns, citi to sauc par biznesa plānu, tas ir pārāk skāji teikts, es to sauku par kredīta atmaksāšanas plānu. Šajā plānā jābūt reāliem skaitļiem, cenām, līgumiem, lai pierādītu, kā, izmantojot aizdevumu, gūt peļņu. Obligāta ir kīla — nekustamais vai zemes īpašums.

Banka konvertē valūtu, atver un uzskaita kontus, veic norēķinus un kases operācijas, glābā naudas līdzekļus un citas vērtības. Jēkabpils filiālē Krustpils kase ir individuālā seifu glābātuvē, kurā par samaksu klients droši var izglabāt savu naudu. Banka veic operācijas trešo personu uzdevumā, tas ir, strādā ar

vekseļiem. Pagaidām mums ir tikai vienkāršie vekseli. Klients nopērk pie mums vekseli, tā terminam beidzoties, vekselā summai ir pieauguši procenti. Klients saņem no bankas gan naudu, ko maksāja par vekseli, gan procentus. Pašlaik pie mums ir nopērkami vekseli, kurā vērtība ir 50 ASV dolāri.

Zemes bankai ir korespondentattiecības ar ārvalstu bankām, triju diennakšu laikā klienta nauda var nonākt tur. To var izdarīt arī diennakts laikā, bet par augstāku samaksu.

Par 15 procentiem gadā ir pieaudzis skolēnu un bērnu depozītnoguldījumu skaits. Zemes banka piedāvā pakalpojumu, kas varētu interesēt uzņēmējus, — amortizācijas depozītu. Uzņēmumi veido amortizācijas fondus, bet šo naudu ieteicām noguldītā bankā amortizācijas depozītā, kur tā pelnīs 10 procentus gadā. Šo depozītu ir iespējams papildināt. (Amortizācija — naudas atskaitījums, lai atjaunotu ražošanas līdzekļus.)

Ir arī pensiju depozīts. Cilvēki vēl labākajos mūža gados varētu sākt domāt par nodrošinājumu vecumām, izmantojot šo depozītu veidu. Ikmeņā minimālā iemaksas pensiju depozītnoguldījumā ir trīs lati.

Banka piedāvā arī citus pakalpojumus, kurus livānieši un rajona iedzīvotājai var izmantot Zemes bankas Jēkabpils filiāles Livānu kāsē. Banka garantē savu drošību ar pamatkapitāla līelumu. Ar šo rādītāju Zemes banka ir Latvijas komercbanku pirmajā desmitniekā. Bez tam šīs bankas darbību sāngā kontrolē Latvijas Banka. Jēkabpils filiālē un norēķinu kāsē kopā strādā 12 darbinieki.

Akciju sabiedrības «Latvijas kredītbanka» Preili filiāle

Pārvaldnieks Sergejs Serkovs, privātuzņēmējs. «Katrai bankai jāatrod savs virziens, kādā darboties un jāzina, kā nobelnīt. Mēs savu esam atraduši, tā ir sadarbi ar pilsētas domi. Turpināsim šo sadarbi attīstīt, meklēsim abām pusei izdevīgas noteikumus.

Kredītbankas filiālei ir iespējas sadarboties ar Eiropas valstu un bijušo republiku bankām. Kredītbanka strādā, lai jau nākošajā gadā varētu piedāvāt līdzekļus pakalpojumus. Domāju, ka rajonā vēl tiks atvērtas jaunas banku filiāles. Katrai bankai jāatrod sāvs virziens, kādā darboties, un jāzina, kā nobelnīt. Mēs savu esam atraduši, tā ir sadarbi ar pilsētas domi. Turpināsim šo sadarbi attīstīt, meklēsim abām pusei izdevīgas noteikumus.

Gribētu, lai mūsu pilsētā un rajonā esošajām banku filiālēm būtu savstarpēji sakari, lai varētu būt lietas kursā par savu klientu darbību.

Latvijas Kredītbankas Preili filiāle strādā 3 darbinieki un tā ir apgādāta ar kompjūteriem un elektronisko pastu.

Akciju sabiedrības «Banka Baltija» Preili filiāle

Filiāle darbojas kopš 1993. gada decembra.

Tās direktors Juris Livdāns, līdz tam Rēzeknes reģionālās komercbankas Preili nodalas vadītājs.

«Mūsu uzdevums ir iet pie klientiem, nevis klientiem meklēt banku.»

JURIS LIVDĀNS:

— Banku konkurence pašlaik ir loti jūtama, katra jaunā banka meklē klientus. Mūsu priekšrocība ir tā, ka mēs savulaik bijām Latvijas Banks nodala un mūsu bijusi klientūra lielākoties ir palikusi pie mums. Tomēr daļu klientu esam zaudējuši.

Jā, varētu likties, ka banku pašlaik ir par daudz, tomēr ceram uz to, ka stabilizēs rūpnieciskā un lauksaimnieciskā ražošana. Grūtības mūsu filiālei ir arī tādā ziņā, ka tajā joprojām strādā liels kolektīvs — 31 cilvēks, bet pārējās banku filiālēs to ir daudz mazāk. Priekšā — loti nepatikamas štatū samazināšanas process.

Banka veic tādu pašu darbu kā citas — atver kontus latos un valūtā, pieņem depozītus no fiziskām un juridiskām personām. No fiziskām personām pieņem depozītu noguldījumus latos uz termiņu — seši mēneši, maksājam 25 procentus gadā. Ja depozīta termiņš ir gads, maksājam 50 procentus gadā. Depozīta procentus izmaksājam divas reizes gadā — pēc sešiem mēnešiem un pēc gada. Apmēram pusotra gada laikā depozītu procenti ievērojami kritās. Tas izskaidrojams ar lata stabilizāciju.

Veicinām norēķinu operācijas skaidrā un bezskaidrā naudu. Piedāvājam pakalpojumu veidu, ko līdz šim neesam populārizējuši, — organizācijas algas izmaksas dienā var pieteikt inkasētu, jo ir bīstami pašiem kasieriem pārvadāt lielas naudas summas. Šis pakalpojums maksā 0,03 procentus no summas, ko inkasēts piegādā.

Bankas filiāle Preilos un tās kase Livānos veic valūtas maiņu. Mūsu uzņēmējām klientiem banka «Baltija» sākusi izsniegt Eurocard/Mastercard kredītkartes, Baltkartes un Eirocheque. Baltkartes var izmantot norēķiniem tikai mūsu valstī, Eurocard/Mastercard — ārēmēs. Tās ir loti ērts norēķināšanas veids, piemēram, ceļojumu laikā nav jāņem līdzi skaidra nauda, bet par pakalpojumiem, par precēm var norēķināties ar šo karšu palīdzību. Mūsu filiāles klienti — rajona iedzīvotājā tās izmanto samērā maz, toties Rigā šīm kārtēm ir liela piekrīšana. Rigā ir daudz veikalus, kuros var norēķināties izmantojot Baltkartu. Banka «Baltija» piedāvā ceļojuma čekus, ar kuriem, piemēram, ārēmēji ierodas pie mums, un mēs viņiem izsniedzam naudu. Vai arī otrādi. Šos čekus sevišķi bieži lietoja, kad plāsi bija izvērtēties braukšana uz Poliju.

Banks «Baltija» pakalpojumus izmanto uzņēmumi, iestādes, tūrisma personas un arī pensionāri, vidējā slānā pārstāvji.

Kredītu saņēmās mūsu bankā pašlaik ir sarežģīta. Kad aizdevuma līdzējās ir ienesītie dokumenti, ar tiem filiāles darbinieki brauc uz Rīgu. Tur tiek izskatīti visi dokumenti, biznesa plāni un lemts par kredītu piešķiršanu. Kredītu piešķir ar 10 procentiem mēnesi. Tomēr procentus noteic, skatoties, kas ir kredīta nēmējs — tirgotājs, kam jāiepērk preces, vai rāzotājs, lauksaimnieks. Vairāk tiek atbalstīts tas, kurš rāzo un pārdomā savu produkciju.

Kredītu var saņemt, ar iekārtējot depozītu. Aizdevuma summa netiek ieroēzta, ja vien klients spēj pierādīt, ka noteikta terminā šo parādu atdos. Kredītu izsniedz uz gadu. Pavasarī izsniedzām G-24 kredītus zemniekiem sējai, tomēr visiem gribētājiem nepietiek. Izsniedzām 17 zemniekiem, pati lielākā summa bija 5 tūkstoši latu, caurmērā zemnieki saņēma 1,5-2 tūkstoši latu, kopējā summa — 32 tūkstoši. Šādu summu filiālei piešķir «Baltijas banka.» Pirms kredītēšanas uz vietām pārbaudījam, cik ekonomiski stiprās ir saimniecības. Iepriekšējos gados izsniegtie kredīti tagad ar grūtībām tiek atdoti atpakaļ, jo viens otrs zemnieks to panēja, pats būdams uz «tukšas vietas». Banka «Baltija» Latvijas reorganizācijas laikā nodala privatizāciju ar visu tās parādu nastu. Ir loti nepatikami, ka pašlaik no dažām kred

